

**СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ**

ПРОГРАМА / КОНСПЕКТ

**ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ
ЗА МАГИСТЪРСКА ПРОГРАМА „БИЗНЕС АДМИНИСТРАЦИЯ”
2018 година**

*Програмата за Държавен изпит е утвърдена
от Факултетния съвет на Стопанския
факултет на 27.11.2018 (Протокол № 9).*

ОБЩИ УСЛОВИЯ:

- *Сесиите за държавен изпит са две:
  - *За студентите, приети от зимен семестър – юлска и септемврийска*
  - *За студентите, приети от летен семестър – февруарска и септемврийска**
- *Студентът, който желае да се яви на съответната сесия, подава писмена молба до Учебния отдел на факултета, като към молбата трябва да бъдат приложени две снимки (паспортен формат), надписани на гърба с трите имена на студента и факултетния му номер.*
- *До държавен изпит се допускат студентите, които успешно са положили всички изпити от следването и оценките им са нанесени в Главната книга.*
- *На изпита всеки студент трябва задължително да носи студентската си книжка.*
- *Забранено е носенето и използването на телефони и други мобилни устройства. По време на изпита те трябва да бъдат изключени и прибрани.*
- *Изпитът е писмен и се провежда в две части по 75 минути с 15 мин. почивка между тях. Не се допуска излизането от залата по време на изпита.*
- *В първата част на изпита студентите решават тест със затворени въпроси по всички раздели от настоящата Програма/Конспект. Във втората част на изпита студентите отговарят на отворени въпроси по материала от Раздел 1 – Управление.*
- *Крайната оценка от изпита е средна аритметична от оценките на двете части, но ако едната от двете оценки е „слаб 2“, крайната оценка също е „слаб 2“.*

РАЗДЕЛ 1 – УПРАВЛЕНИЕ

1. Организацията. Възгледи за организацията и подходи към изясняване на нейната същност.
2. Организацията като система. Основни характеристики на социалната организация.
3. Същност на управлението. Кибернетичен подход. Социологически подход.
4. Развитие на управленската мисъл. Класически подход (Фредерик Тейлър, Анри Файол, Макс Вебер).
5. Развитие на управленската мисъл. Школа на „човешките отношения” (Мери Паркър Фолет и Елтън Мейо).
6. Развитие на управленската мисъл. Съвременни подходи в управлението. Системен подход. Ситуационен подход.
7. Планирането като функция на управлението. Същност на планирането. Необходимост от планиране. Ползи от планирането. Потенциални недостатъци на планирането. Стратегически и оперативен план.
8. Управленското решение. Същност. Видове управленски решения. Етапи на процеса на вземане на решение.

9. Организационна структура – същност. Подходи към организационното устройване.
10. Типове организационно структурни конфигурации – класически идеи.
11. Типове организационно структурни конфигурации – структурни идеи, основаващи се на групата в организацията.
12. Типове организационно структурни конфигурации – матрични структури.
13. Мотивация в организацията – същност и видове.
14. Мотивационни теории, основаващи се на потребностите на хората – теория на Маслоу, теория на Хърцбърг за мотивацията и теория на Алдерфер.
15. Мотивационни теории, основаващи се на очакванията – теория на Вруум.
16. Мотивационни теории, основаващи се на социалните сравнения (интерактивни теории).
17. Формулиране на целите в организацията.
18. Планиране. Организиране. Ръководство. Контрол.
19. Лидерство.
20. Общуването в организацията.
21. Култура на организациите.
22. Управление на организационните конфликти.
23. Управление на човешките ресурси и управление на персонала в организацията – същност и съдържание на понятията, основни функции.
24. Планиране на персонала.
25. Проектиране на длъжностите. Длъжностна характеристика.
26. Набиране и подбор на персонал.
27. Атестація на персонала в организацията.
28. Обучение и квалификация на персонала на организацията.
29. Кариера и планиране на кариерата на кадрите в организацията.
30. Оценка на работните места – основа за формиране на системата за възнаграждение.
31. Възнаграждение и стимулиране на персонала в организациите.
32. Анализ на работните условия, оценка на рисковете.
33. Осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд.
34. Концепцията на маркетинга. Стратегическите решения в маркетинга. Маркетингово проучване.
35. Продуктов жизнен цикъл. Сегментиране на пазара и позициониране на продукта.
36. Маркетингов микс. Продуктова политика. Дистрибуция. Ценови стратегии. Комуникационен микс.
37. Концепция за дигитален маркетинг – определение, основи и съдържание.
38. Фактори за развитие на дигиталния маркетинг.
39. Дигиталният маркетинг като част от интегрираната маркетингова комуникация.
40. Видове дигитални кампании. Планиране на дигитална кампания. Отчитане на резултати.

Литература:

1. Ангелов А. (2009) Основи на управлението, С., Изд. „ТониТ“.
2. Бънкова А. (2013) Управление на организациите и организационните мрежи. С., УИ „Св. Климент Охридски“.
3. Бънкова, А. (2004) Организационната теория и проектирането на организации, ИПЗ на Техническият университет-София, филиал Пловдив
4. Ведър, Й., О. Ведър (2016) Бизнес реторика. Въведение в деловата комуникация. МВБУ, Ботевград.
5. Ведър, О. (2014) Управление на човешките ресурси, С., УИ „Св. Кл. Охридски“.
6. Давидков, Ц. (2009) Национална и организационни култури. С., СУ-СтФ.
7. Давидков, Ц. (2017, 2016) Управление на организациите (учебник и работна тетрадка). С., СУ-СтФ.
8. Джонев, С., П. Димитров (2014) Организационно консултиране: мениджмънт; управление на човешките ресурси. Т. 1, 2, 3. С.
9. Илиева, С. (2009) Ценности и трудова мотивация. С., УИ „Св. Климент Охридски“.
10. Каменов, Б. (2011) Управление на възнагражденията. С., „Сиела“.
11. Кръстева, Н. (2013) Съвременен маркетинг, том 1 и том 2, С., „Авангард прима“.
12. Кръстева, Н., М. Тодорова, Кр. Енева, Д. Гаврилова (2016) Дигитален маркетинг, С., „Авангард Прима“.

13. Нелсън, Д. & Куик, Д. К. (2017). Организационно поведение: науката, реалният свят и Вие. С., „Изток-Запад“.
14. Паунов М. (2012) Трудова мотивация. С., „Сиела”
15. Паунов, М. Организационно поведение. С. (всички издания).
16. Сотирова, Д., И. Георгиева (2013) Организационно поведение. С.
17. Фърман, Е. (2012) Индивидуални различия на работното място. С.
18. Cole, G. A. Organisational Behaviour. L. (всички издания)
19. Mullins, L. Management and Organisational Behaviour. L. (всички издания)
20. Robbins, St. and D. DeCenzo (2008). Fundamentals of Management. Essential Concepts and Applications. Sixth Edition, Pearson.
21. Robbins, St., M. Coulter, D. DeCenzo (2017) Fundamentals of Management. Tenth Edition Pearson

РАЗДЕЛ 2 – ИКОНОМИКА (Макроикономика и Микроикономика)

41. Основни макроикономически измерители. БВП и БНП – характеристика и компоненти. Номинален и реален БВП/ БНП, дефлатор. Други основни макроикономически измерители.
42. Равновесие на пазара на стоки и услуги. Съвкупно търсене – същност, компоненти, фактори. Съвкупно предлагане – същност, Потенциален БВП, класически и Кейнсиански подход. Макроикономическо равновесие – същност и механизъм на установяване.
43. Кейнсиански модел на макроикономическо равновесие. Функции на потреблението, спестяването, инвестициите, държавните покупки и нетния износ. Равновесие в кейнсианския модел. Принцип на мултипликатора и принцип на акселератора.
44. Циклично развитие на икономиката. Същност и характеристика на цикличността. Причини и модели на икономическия цикъл. Антициклична политика.
45. Пазар на труда. Заетост и безработица. Същност и измерване. Форми и причини за безработицата.
46. Пари и паричен пазар. Търсене на пари – същност, мотиви и фактори. Предлагане на пари, парични агрегати. Равновесие на паричния пазар.
47. Банкова система и парична политика. Същност и звена на банковата система. Търговски банки – същност, операции, депозитна и парична мултипликация. Функции на централната банка.
48. Инфлация. Същност, измерване, видове и причини за инфлацията. Антиинфлационна политика.
49. Данъчна система. Принципи и системи на данъчното облагане. Видове данъци и въздействие върху съвкупното търсене и съвкупното предлагане
50. Фискална политика. Държавен бюджет, бюджетен дефицит/излишък и държавен дълг. Фискална политика – същност и видове.
51. Основни проблеми на икономиката. Ресурсна ограниченост. Производствени възможности. Алтернативна цена. Икономически системи.
52. Търсене и предлагане на индивидуалните пазари. Анализ на търсенето и предлагането. Пазарно равновесие
53. Еластичност на търсенето и предлагането – същност, измерване, видове. Фактори, обуславящи еластичността. Практическа значимост.
54. Ползност на богатата и поведение на потребителя. Кардинален подход за изследване на потребителското поведение – закон за намаляващата пределна ползност, максимизиране на ползността. Потребителски излишък.
55. Ординален подход за изследване на потребителското поведение – криви на безразличие, линия на бюджетното ограничение, максимизиране на ползността.
56. Производство в предприятието. Производствен процес. Производствена функция. Общ, среден и пределен продукт. Анализ на производствената функция в краткосрочен период - закон за намаляващата възвращаемост, максимизиране на обема на производството.
57. Анализ на производствената функция в дългосрочен период – изоквантни криви и изокостни линии, максимизиране на обема на производството. Възвръщаемост от мащаба на производството

58. Разходи на предприятието. Видове разходи според предназначението. Явни и неявни (имплицитни) разходи. Анализ на производствените разходи в краткосрочен и дългосрочен период.
59. Приходи и печалба: Същност и показатели за приходите, максимизация на приходите. Същност и видове печалба, максимизация на печалбата
60. Съвършена конкуренция. Отраслово и фирмено търсене. Поведение на фирмата в краткосрочен и дългосрочен период. Съвършена конкуренция и ефективност.

Литература:

1. Макроикономика, (2002) авт. Колектив на катедра "Икономика", Стопански факултет, С., „Парадигма“.
2. Микроикономика, (2002) авт. Колектив на катедра "Икономика", Стопански факултет, С., „Парадигма“.
3. Samuelson P., W.D. Nordhaus - Microeconomics
4. Samuelson P., W.D. Nordhaus - Macroeconomics

РАЗДЕЛ 3 – ФИНАНСИ (Държавни и Корпоративни)

61. Характеристика на финансите. Възникване и еволюция. Държавен и частен сектор. Публичните финанси като основно звено на финансовата система. Общи и специфични функции на финансите. Теории за същността и ролята на финансите. От обществените потребности до публичните блага. Икономизиране и повишаване ефективността на публичните финанси.
62. Особенности на публичното стопанство и критерии за оптималността му. Принципи на публичното стопанство. Външни фактори и ефекти. Бюджетният и фискалният избор.
63. Разходна система и политика. Групиране на държавните разходи. Разходна бюджетна класификация. Характеристика на видовете публични разходи. Рационализиране и ефективност на публичните разходи. Съвременни подходи и методи за анализ и оценка.
64. Приходи, приходна система и политика. Източници на публични финансови средства и методи за акумулирането им.
65. Въведение в данъчното облагане. Фиск, източници. Произход и същност на данъка. Функции, елементи, принципи на данъчно облагане. Начини и техники за събиране на данъците. Видове данъци. Характеристика. Данъчна система и политика. Тенденции в съвременната данъчна теория. Отбягване и прехвърляне на данъците. Теории за прехвърляемостта на данъците.
66. Преки / имуществени данъци – обща характеристика и видове. Данък върху земята. Данък върху сградите. Данък върху наследството. Преки доходни данъци – доходни данъци върху физическите и юридическите лица. Косвени данъци – същност, връзка с цените, значение. Фискални монополи. Акцизи. Данък върху оборота. Данък върху добавената стойност. Мита.
67. Основи на бюджетната теория и политика. Държавен бюджет и местни финанси. Бюджетна технология и бюджетна политика. Съставяне на проектобюджета. Обсъждане и приемане. Изпълнение. Разпределение на приходите и разходите между бюджетните звена. Нови бюджетни технологии.
68. Финансовата система и финансовото управление на корпорацията. Концепции за финансов анализ. Анализ на финансовото състояние на фирмата. Финансови показатели. Финансово планиране.
69. Стойност на парите във времето и цена на дълготрайните активи. Настояща стойност. Изменение на стойността на парите във времето. Бъдеща стойност.
70. Отчитане на риска при инвестиционните решения. Видове риск, измерване на риска чрез дисперсия, стандартно отклонение, бета коефициент. Теория на портфейла. Връзка между риск и възвръщаемост. Теории за оценка на връзката „Риск- възвръщаемост“. Модел за оценка на капиталовите активи.

71. Дългосрочни инвестиционни решения. Методи на капиталово бюджетиране. Парични потоци и рационално използване на капиталовите ресурси. Дългосрочни финансови решения. Външно дългосрочно финансиране и методи за акумулиране на капиталови ресурси – емитиране на акции и облигации. Капиталова структура и дивидентна политика.
72. Капиталова структура и дивидентна политика. Модели и концепции за капиталово структуриране. Ливъридж – същност и видове.
73. Краткосрочно финансиране на компаниите. Управление на ликвидността. Управление на оборотния капитал. Обръщаемост на оборотния капитал и показатели за нетното измерване. Управление на материалните запаси. Кеш мениджмънт.
74. Финансови пазари. Видове, структура, функциониране. Сливания и поглъщания. Модели. Методи за защита. Съвременни финансови инструменти – опции, фючърси, суапи. Деривативи.

Литература:

1. Видолова М., Игнатов Цв. (2012) Корпоративни финанси, адаптиран превод на “Fundamentals of Corporate Finance” – Stephen Ross, Randolph Westerfield, Bradford Jordan, McGraw-Hil, 2002, С., „Infinity creative“.
2. Видолова, М. (2012) Опции, фючърси, суапи (учебно помагало), С., „Infinity creative“
3. Видолова, М., (2012) „Публични финанси“ С., „ИФО Дизайн“.
4. Джаксон, Браун - Икономика на публичния сектор, под ред. на Г. Манлиев, 1998
5. Мъсгрейв,(1998) Теория и практика на публичните финанси, превод, Отворено общество.
6. Петров, Г. и колектив, (2006) Корпоративни финанси, „Тракия“.
7. Плъмър, Т., (1994) Прогнозиране на финансовите пазари, „Делфин прес“
8. Трифонов, Тр. и колектив, (1996) Корпоративни финанси”, „Тракия“.
9. Mueller D, Public Choice II, Cambridge Univ Press, 1989
10. Musgrave R, Public Finance in Theory and Practice, 5 ed, McCraw Hill, 1989
11. Nicolson W, Intermediate microeconomics, 5 ed, The Dryden press, 1990
12. Public Finance, Theory and Practice in central European trasityion, Nispaacee, 1997
13. R. Brealey, St. Meyers – “Principles of Corporate finance” Mc Gaw-Hill – 1991.
14. Rosen Harvey, Public Finance, 4 ed, 1995
15. Ross at al, Funfamentals of Corporate Finance, Sixt Edition, Alternate edition, McCraw-Hill/Irwin, 2002.
16. Нормативни документи – закони, наредби, указания, правилници

РАЗДЕЛ 4 – ПРАВО

75. Сделки – сключване, форма, съдържание. Недействителност – нищожни и унищожяеми сделки.
76. Представителството в гражданското право – пряко, косвено и действие от чуждо име без представителна власт.
77. Едноличен търговец. Понятие и видове търговски дружества. Дружествено имущество..
78. Дружество с ограничена отговорност – понятие и учредяване Капитал, имущество и изменение на капитала на ООД.
79. Права и задължения на съдружниците в ООД. Управление на ООД.
80. Акционерно дружество – понятие, учредяване, устав. Устав. Капитал на АД - увеличаване и намаляване. капитала. Акции.
81. Права и задължения на акционерите. Облигации. Управление на АД.

Литература:

1. Герджиков, О., Г. Стефанов, К. Касабова, Т. Бузева (2011) Капиталови търговски дружества. Основно преработено и допълнено издание на книгата на проф. В. Таджер., С., ИК „Труд и право“.
2. Стефанов, Г. (2007) Основи на гражданското право. В.Т.
3. Стефанов, Г. (2005) Търговско право. Втора част. Отделни видове търговци. Издателство „Абагар“.
4. Нормативни документи – закони, наредби, указания, правилници